

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. IV. De Impedimento Erroris & Conditionis servilis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

novus consensus sit de præfatis, adeoque non solum quis dicat, Si non esset Matrimonium, vellem de novo contrahere; sed ut dicat, se tunc contrahere seu accipere alterum in conjugem. Hoc autem sufficit, etiamsi quis foret ita dispositus, ut si sciret nullitatem, haberet voluntatem non contrahendi. Itaque in huiusmodi casu perplexo conscius nullitatis studeat obtinere consensum conditionatum, rogans compartem, ut postquam quasi in signum amoris ei dixit, etsi necdum essem conjugatus seu Matrimonium nullum esset, vellem te habere in conjugem & ex nunc volo seu accipio; compars in signum amoris reciproci illud ipsum respondeat. Aliàs nullatenus potest conscius nullitatis admittere copulam, quantumvis compars inscia eam urgeat: copula namque non est sufficiens signum novi affectus maritalis seu novi consensus. Et hoc modo posset conciliari utraque opinio præallegata.

An autem Matrimonium ratione impedimenti invalidi post Tridentinum restitui queat sine præsentia parochi & testium, quando impedimentum est occultum dictum est d. 5. quæst. 3.

34. Impedimenta porro dirimentia sunt jure antiquo duodecim his versibus comprehensa:

Error, Conditio, Votum, Cognatio, Crimen, Culiûs disparitas, Vis, Ordo, Ligamen, Honestas,

Si sis affinis, Si forte coire nequibus.

Hæc socianda vetant conjugia, facta retrahant.

Quibus Tridentinum addidit raptum; qui tamen potest comprehendi nomine criminis generaliter accepto. Aliqui etiam addunt absentiam parochi & testium, quæ ex Tridentino irritat Matrimonium. Ob quæ adungi possent hi versus:

Si Parochi & duplicis desit præsentia testis, Raptave sit mulier, nec parti reddita turæ.

De his impedimentis in particulari varia restant dicenda: præterquam de Vi seu impedimento metûs, item de impedimento ligaminis seu vinculi matrimonialis, de defectu parochi & testium: de quibus in superioribus disputationibus sufficienter actum est: ac denique excepto impedimento Ordinis sacri, de quo actum Tract. præc. disp. ult.

QUÆSTIO IV.

De Impedimento Erroris & Conditionis servilis.

35. Error personæ irritat jure natura Matrimonium.

Dico I. Error personæ (quo videlicet contrahens putat aliam esse personam cum qua contrahit, quàm reverà est, quique est substantialis) irritat Matrimo-

nium jure naturæ. Ita communiter Doctores. Ratio est, quòd personæ sint substantiale seu primarium objectum hujus contractus; circa quod si sit error, deficit consensus substantialis, adeoque ipse contractus, jure naturæ. Eadem nullitas statuitur seu declaratur jure positivo, c. *Tua nos, de Sponsal.* Nec juvat, quòd error sit venialis; quia non agitur de incurrendâ culpa, sed de validando Matrimonio; ad quod per se requiritur explicitus & formalis consensus, quem tollit error etiam aliquin vincibilis. Quod verum est, etsi quis sit ita dispositus habitualiter, ut etsi sciret esse aliam personam, equidem contraheret: qui dicitur error concomitans & à Juristis error non dans causam contractus. Etsi enim error iste non reddat actum contrarium voluntati, tamen reddit non voluntarium, seu non procedentem ex voluntate circa tale objectum: cum tamen consensus conjugalis debeat esse positivè voluntarius cum tali persona. Dispositio autem habitualis hæc & nunc non influit in actum.

Nec obstat Conclusioni exemplum Jacob & Liæ: quia Jacob non contraxit cum Liæ valide; nisi postquam detecto errore personæ, ratificavit, compassus Liæ jam defloratæ, per ignorantiam ex parte Jacob invincibilem, qui Liam de se substitutam putavit bonâ fide esse Rachelem, deceptus per hoc, quòd sponsæ pudoris gratiâ velatæ solerent introduci ad suos maritos. Si militer non obstat exemplum benedicti & Isaac, quæ vel fuit directa ad filium præsentem quicumque offerret vel fuit detecto errore confirmata à parte ex divinâ revelatione in mirabili illo sermone acceptâ. Denique non obstat exemplum aliorum contractuum: nam & hos quidem vitiat error substantialis, sed in eis, uti & in aliis Sacramentis, error personæ potest esse five est accidentalis; secus quàm in Matrimonio, in quo ob specialem rationem illius, consensus censetur determinatè ferri in hanc singularem personam, & corpus tradi pro tali singulari corpore.

Dico II. Error qualitatis personæ, qui & accidentalis vocatur (qualis est v. g. si quæ putabatur divites, nobilis, pulchra &c. sit pauper, plebeia, turpis &c.) per se non irritat Matrimonium. Ita communiter Doctores, & colligitur ex c. *Cum in Apostolica*, cura rei per de *Sponsal.* Ratio est, quòd qualitates non sunt objectum contractus, sed consensus, sed solum ratio motiva; ac proinde licet sit error circa illas, subsistit consensus substantialis, adeoque est validus.

Dixi per se: quia posset jure positivo error alicujus qualitatis irritare, ut Concl. Secus est si presens intendere non contrahere, nisi talis qualitas insit: tunc enim defectu conditionis deficeret consensus sic conditionatè

præstitus, adeoque ipse contractus. Veni- que quando error qualitatis redundat in personam, etiam irritat Matrimonium, v. g. si aliqua per procuratorem contrahat Matrimonium cum primogenito Regis Hispaniarum, erit irritum, si substituatur secundogenitus: quia cum tunc contrahat cum absente, quem non novit nisi sub ratione primogeniti, fertur intellectus, & consequenter consensus solummodo in primogenitum, quicumque ille sit, & in nullum alium. Tunc autem error qualitatis redundat in personam, quando qualitas determinat intellectum contrahentis, ut concipiat certam & omnino determinatam personam, seu quando penes illam format sibi conceptum cuiusdam singularis personæ, atque ideo determinat voluntatem, ut in eam præcipue consentiat. Quando verò quis independenter ab ea qualitate concipit seu apprehendit certam personam, & postea decipitur, putans tali personam se apprehensisse inesse certam qualitatem, quæ non inest, tunc est purus error qualitatis. Ut contingit, quando juvenis sollicitus filiam, fingit se divitem, nobilem, filium Comitum, regis &c. Vide Sanchez lib. 7. d. 18. num. 26. & 27. Coniug. d. 31. dub. 10.

DICO III. Conditio servilis dirimit Matrimonium, quando liber contrahit ignorantiter cum serva, vel libera cum servo. Patet ex c. fin. De conjugio servorum. Et factis colligitur ex c. Proposuit eodem tit. Matrimonia tamen servorum inter se non irritantur, ut patet ex c. e. eodem tit. Similiter si liber conditionem servilem alterius antea noverrat, Matrimonium subsistit, ut patet ex c. fin. & c. e. eodem tit. Immo videtur subsistere, si quis dubitans de conditione servili contractus, eam nihilominus accipiat in uxorem. Idemque a fortiori est, si quis habeat opinionem de hac conditione. Eiusmodi enim censetur habere notitiam hæc in re. Ita Pontius, Bonacius & alii. Secus est, si solum adsit levis suspitio, non excludens determinatum iudicium de libertate personæ.

Obstat porro valori Matrimonii hic error, est sit tantum concomitans, aut etiam vincibilis vel casualis (et hoc negat Scotus) sicut similis error personæ obstat valori Matrimonii. Et quamquam in ordine ad culpam, non tamen in ordine ad validitatem Matrimonii (quæ omnis requirit scientiam huius conditionis) ignorantia vincibilis æquiparatur scientiæ. Si quis ducat servam libertati donatam seu libertam, v. d. et si ignoret fuisse servam, quia de facto verè est libera. Ita Doctores communiter. Immo si serva ab ipso domino tradatur, vel eo sciente & tacente jungatur in scio servitutis, eo ipso fit libera, & Matrimonium valet, juxta Sanchez lib. 7. d. 20. Pontium lib. 7. cap. 44. & habetur ex Auth. De Nuptiis Herincx Sum. Theol. Pars IV.

5. Si verò Decretum. E contra si servus putans se contrahere cum libera, contrahat cum serva, do- cent communitate Doctores Matrimonium valere: nam Canones agunt de Matrimonio, quod init liber cum serva, quam ignorat esse servam. Ratio etiam disparitatis militans, non militat quando uterque est servus, qui sunt pares, sicut duo liberi.

Similiter Canones & ratio id urgent solum, quando liber contrahit cum serva putans esse liberam; non autem quando putat esse servam, & verè est libera: per hoc enim non deterioratur conditio huius, sed par alteri fit.

Plura hic moveri possent circa conjugia servorum. Quæ quia apud nos rara sunt, videantur apud alios, signanter Sanchez lib. 7. d. 19. & seq.

Existimant autem Doctores passim, conditionem servilem ignoratam dirimere Matrimonium, non quidem jure naturæ, sed tantum Ecclesiastico; ut error ceterarum Qualitatum jure naturæ illud non dirimit juxta Doctores communiter. Quamvis oppositum non sit improbable, quod docet Magister dist. 30. in princip. & plures alii, quibus favet Scotus dist. cit. quæst. 1. num. 2. & dist. 42. num. 11. eò quòd in toto jure non reperitur textus irritans, sed irritatio potius supponatur. Deinde persona libera non videtur corpus suum liberum tradere pro corpore alterius, nisi similiter libero in ordine ad usum matrimonialem, nisi expressius aliud intendat, uti facit, quando conditionem servilem novit.

QUESTIO V. De Impedimento Voti & Disparitatis Cultus.

DICO I. Votum solemnè castitatis emissum in professione Religionis approbatè dirimit Matrimonium contrahendum. Est de fide ex Trid. sess. 24. can. 9. & patet ex c. unic. de Voto in 6. & aliis Juribus. Deinde post Constitutionem Gregorii XIII. quæ incipit, Ascendente Domino, etiam votum simplex castitatis, quo aliquis in Societate Jesu fit Religiosus dirimit Matrimonium contrahendum. Reliqua vota simplicia non dirimunt, ut patet ex c. unic. cit.

DICO II. Votum solemnè dirimit Matrimonium jure Ecclesiastico. Ita Scotus dist. 38. & d. 42. num. 11. & alii communiter, contra varios, quorum aliqui volunt quòd dirimat jure naturæ, pauci alii, quòd jure divino. Probatur Conclusio; quia de jure Ecclesiastico constat; jus autem naturæ vel divinum ex nullo capite sufficienter probatur.

Aut servus contrahat cum serva, falso putans esse liberam.

41. An error circa conditionem servilem irritet Matrimonium jure naturæ.

42. Votum solemnè dirimit Matrimonium contrahendum. Idem est, de voto simplici emisso in Societate Jesu.

43. Votum solemnè dirimit jure solum Ecclesiastico.

